lični stav

Nemanja Stjepanović

Genocid – zabranjena reč

Presudom Međunarodnog suda pravde iz 2007. godine po tužbi BiH, Srbija je proglašena odgovornom za nesprečavanje srebreničkog genocida. U presudi se, između ostalog, navodi obaveza da se počiniocima genocida sudi. Da vidimo do koje mere je ta obaveza ispunjena.

Nakon javnog prikazivanja snimka ubistava šestorice dečaka i mladića u Trnovu, domaće tužilaštvo pokrenulo je proces protiv pripadnika „Škorpiona" i grupa njih osuđena je na kazne zatvora u trajanju od 5 do 20 godina. U optužnici (i presudi) ne samo da nije pomenut srebrenički genocid, nego nisu uvaženi ni dokazi o tome da su šestorica ubijenih uhapšeni u Srebrenici, baš kao što je tokom procesa odbijeno izvođenje dokaza o vezi „Škorpiona" i MUP-a Srbije. Tako ispada da je jedinica koja nije pripadala nikome ubila šestoricu mladića koji su stigli niotkuda.

Fond za humanitarno pravo podneo je 2010. godine krivičnu prijavu za genocid u Srebrenici protiv nekoliko pripadnika 10. diverzantskog odreda VRS, uključujući komandanta te jedinice Milorada Pelemiša.

Do danas je Tužilaštvo za ratne zločine Srbije podiglo optužnicu protiv samo jednog pripadnika tog odreda – Brane Gojkovića. Zašto baš protiv njega? Zato što je BiH tražila izručenje i imala spremljen proces u kojem je trebalo da mu sudi. Umesto izručenja, srpsko pravosuđe ga je brže-bolje optužilo, zatim je sa njim sklopilo sporazum o priznanju krivice i osudilo na 10 godina zatvora. Tako je sprečeno da mu se sudi u Sarajevu i što je mnogo gore – nikakva informacija od njega nije dobijena. Niti će svedočiti o tome ko su organizatori streljanja stotina ljudi u Branjevu, niti će reći bilo šta o sudbini Bošnjaka koji se još uvek vode kao nestali.

Konačno, u januaru prošle godine u Srbiji je podignuta optužnica kojom se osmorica specijalaca policije Republike Srpske terete za ubistvo oko 1.300 srebreničkih Bošnjaka 14. jula 1995. godine u Kravici. Naravno, ne i za genocid jer ta reč kao da je zabranjena u Tužilaštvu za ratne zločine. Suđenje je trebalo da počne u decembru prošle godine, ali je odloženo jer su odbrane tražile izuzeće veća. Suđenje je čitanjem optužnice počelo prošle sedmice, a onda ponovo odloženo zbog odluke jednog od optuženih da otkaže punomoćje advokatu. Korak napred, dva nazad.

Ni u jednom od pomenutih slučajeva odlaganja nije prekršen zakon, ali treba imati u vidu da zakonski okvir ostavlja prostor za opstrukcije. U nekim drugim suđenjima za ratne zločine odbrane su ga obilato koristile, pa zato nije preuranjen zaključak da se upravo to radi i na suđenju za ubistvo u Kravici.

Reč je o obimnom predmetu koji će dugo trajati i bez opstrukcija. Sa opstrukcijama, može se odužiti do u nedogled. Za to vreme, porodice 1.300 žrtava čekaju pravdu. Grupa srebreničkih majki došla je u decembru na početak procesa. Posle stotina pređenih kilometara, višesatnog putovanja i stresnih priprema za suočavanje sa optuženima za ubistvo njihovih najbližih rođaka, vratile su se kući bez ikakvog rezultata, bez zrna satisfakcije.

Upitana zašto je suđenje odloženo, jedna od njih okupljenim novinarima rekla je: „Zato što pravosuđe u Srbiji ne funkcioniše". Baš da vidimo hoće li njene reči biti demantovane.

Autor je istraživač Fonda za humanitarno pravo

Statistika Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije

Dosad optuženo 186 osoba

Beograd // Prema podacima Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, ukupan broj optuženih osoba je 184, dok je ukupan broj žrtava 5.591.

Drugostepeno okončani predmeti – 4, ukupno osuđenih lica – 73, ukupno oslobođenih lica – 37, godina zatvora – 857, a oslobađajućih presuda – 37. Drugostepeno okončani predmeti pred sudom opšte nadležnosti – 2, ukupno osuđenih lica – 5, nema oslobođenih lica i oslobađajućih presuda, dok je ukupno godina zatvora – 95.

U fazi glavnog pretresa pred Apelacionim sudom je šest predmeta, sa ukupno osuđenih pet osoba, oslobođenih 12, a ukupno godina zatvora – 49 i oslobađajućih presuda – 12. U fazi glavnog pretresa pred Odeljenjem za ratne zločine – ukupno 13 predmeta, optužena su 43 lica. Što se tiče istraga, ukupno je 14 predmeta, osuđenih lica – 74.

Regionalna saradnja – Ukupan broj razmenjenih informacija i dokaza u predmetima: 86 (april 2012): Hrvatska – 54. BiH – 8, Crna Gora – 5 i EULEKS/UNMIK – 19. Ukupan broj razmenjenih informacija i dokaza u predmetima: 357 (januar 2016): Hrvatska – 175, BiH – 61, Crna Gora – 14 i EULEKS/UNMIK – 107.

J. D.

Zbog zahteva advokata odbrane juče nije održano suđenje za ubistvo 1.313 civila muslimanske veroispovesti

Suđenje za zločin u selu Kravica odloženo i četvrti put

Odloženo preslušavanje iskaza drugooptuženog: Srebrenica

Foto: Fehim Demir / EPA

Beograd // Glavni pretres na suđenju koje se protiv osmorice bivših pripadnika Specijalne brigade MUP-a Republike Srpske vodi zbog ubistva više stotina civila muslimanske veroispovesti u selu Kravica blizu Srebrenice, juče je u Specijalnom sudu ponovo odložen. Odlaganje je usledilo nakon što je advokat Vladan Stefanović, branilac optuženog Dragomira Parovića, zatražio od suda rok da se upozna sa predmetom.

Obrazlažući svoj zahtev, Stefanović je naveo da je optuženi Parović došao u njegovu kancelariju krajem prošle nedelje i da nije imao vremena da pripremi odbranu. Od sutkinje Mirjane Ilić on je zatražio rok od „minimum 30 dana", a na njegov zahtev nije uticala činjenica da je na jučerašnjem glavnom pretresu bilo planirano preslušavanje iskaza koji je drugi optuženi dao tužiocu za ratne zločine, bez mogućnosti postavljanja pitanja.

Iz sličnog razloga je i prošli glavni pretres u ovom predmetu odložen. Naime, tada je suđenje prekinuto zbog toga što se advokat Miroslav Perković, branilac optuženog Bore Miletića, nije pojavio u sudnici, nakon što je dan ranije svom klijentu otkazao punomoćje.

Uzgred, ovo suđenje je dva puta odlagano i pre nego što je zvanično i počelo. I tada je odbrana inicirala odlaganje, najpre zahtevom da im se dostave spiskovi zaštićenih svedoka, a potom i zahtevom za izuzećem sudskog veća.

Prema optužnici Tužilaštva za ratne zločine, optuženi pripadnici Centra za obuku Jahorina – Specijalne brigade policije MUP-a Republike Srpske – Nedeljko Milidragović, Aleksa Golijanin, Vidosav Vasić, Milivoje Batinica, Aleksandar Dačević, Boro Miletić, Jovan Petrović i Dragomir Parović terete se da su 14. jula 1995. godine u neposrednoj okolini hangara zemljoradničke zadruge u selu Kravica u bosanskohercegovačoj opštini Bratunac počinili masovne likvidacije više stotina civila muslimanske veroispovesti.

Suđenje za zločin u hangaru sela Kravica nastaviće se 20. marta

Sva osmorica optuženih su izjavili da nisu krivi ni po jednoj tački optužnice. Za sada su Nedeljko Milodragović i Aleksa Golijanin odbili da iznose odbranu, dok je Milivoje Batinica pristao da sudu ispriča svoju verziju događaja iz jula 1995. godine. On je, negirajući učešće u masovnom ubistvu civila, istakao da je za zločin u selu Kravica saznao tek pošto je uhapšen.

Iznošenje odbrane odbio je i optuženi Boro Miletić, ali je, pošto je ostao pri iskazu koji je dao tužilaštvu, sutkinja Mirjana Ilić je odlučila da se tonski zapis tog iskaza preslušа u sudnici.

Suđenje za zločin u hangaru sela Kravica nastaviće se 20. marta.

V. J.

ukratko

KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ISTINE I POMIRENJE

Priština // Predsednik Kosova Hašim Tači predstavio je inicijativu o osnivanju nezavisne Komisije za utvrđivanje istine i pomirenje, javlja Al Džazira. Kako se dodaje, Komisija će omogućiti otvoreni unutrašnji dijalog između zajednica na Kosovu „zbog bolne prošlosti i radi zdrave osnove za pomirenje", kako se prošlost ne bi ponovila. Tači je kazao da je moguće da je inicijativa o jednoj ovakvoj komisiji zakasnela, ali će Kosovo prvo na Balkanu da uradi tako nešto, u nadi da će ga i ostali slediti. Američki ambasador, Greg Delavi, prenosi Al Džazira, rekao je da je potrebno više da se uradi za žrtve, u čemu ova komisija može da pomogne. ***D. D.***

IMENOVANE SUDIJE SPECIJALNOG SUDA ZA KOSOVO

Priština // Šefica Misije Euleks na Kosovu Aleksandra Papadopulu imenovala je 19 sudija Specijalnog suda za ratne zločine počinjene na Kosovu. Među imenovanima su sudije koje će obavljati funkciju potpredsednika, kao i četiri sudije Specijalizovanog veća Ustavnog suda. U Ustavno veće imenovani su Roland Dekers (Holandija), En Pauer-Ford (Irska), Vidar Stensland (Norveška) i rezervni sudija Antonio Belzamo (Italija). Za sudije Specijalnog suda su imenovani Kit Rejnor (Velika Britanija), Kaj Ambos, Kristof Bart, Tomas Laker i Mihael Bolander (Nemačka), Emilijo Gati (Italija), Nikolas Giljo (Francuska) i Ginjal Metro (Švajcarska). Za sudije su imenovani Vladimir Mikula (Češka), Andres Parmas (Estonija), Mišel Pikar (Francuska), Kenet Roberts (Kanada), Čarls Smit (SAD), Mapi Velt (Holandija) i Kristina van dej Vajngart (Belgija). ***D. D.***

ĐURIĆ: OPTUŽNICE PRITISAK NA SRBE

Beograd // Direktor Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marko Đurić okarakterisao je plasiranje informacija o optužnicama protiv Srba na Kosovu kao najnoviji vid pritiska na srpski narod u pokrajini. Đurić je u razgovoru sa ambasadorom Narodne Republike Kine Li Mančangom zahvalio na doslednoj podršci NR Kine suverenitetu i teritorijalnom integritetu Srbije i primeni Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN, saopšteno je iz Kancelarije. On je upoznao ambasadora sa tokom dijaloga Beograda i Prištine, naglasivši važnost hitnog formiranja Zajednice srpskih opština u skladu sa dogovorima postignutim u Briselu i ukazao na pokušaje da se Beograd istisne iz dijaloga sa Prištinom. ***D. D.***

Foto: Imre Szabo / FoNet

Urednik: Aleksandar Roknić, **Foto:** Stanislav Milojković, **Prelom:** Zoran Spahić, **Korektura:** Marjana Stevanović.

Ovaj dodatak se objavljuje uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj ovog dodatka je isključiva odgovornost lista Danas i ni na koji način ne odražava stav Evropske unije.